

Linus ble skåldet av kokvarm suppe

Linus fikk varm suppe over seg og ble liggende fem uker på sykehus. Brannskadeavdelingen på Haukeland vil hindre at så mange småbarn skåldes.

KARI PEDERSEN
kari.pedersen@bt.no
foto ROAR CHRISTIANSEN

I fjor var 33 barn under tre år innlagt ved brannskadeavdelingen på Haukeland universitetssykehus fordi de hadde skadet seg alvorlig på glovarm væske. Et av dem var Linus (2,5) som ble skåldingsskadet i barnehagen.

Et halvt år etter ulykken tumler Linus rundt hjemme i Haugesund sammen med tvillingbroren Lukas og har lite synlige skader.

Men ulykken preger ham fortsatt. Han er skeptisk til fremmede og søker raskt tilflukt hos foreldrene når vi kommer inn døren.

Veltet suppebollen

Silje-Jennifer McDonald Bygland forteller hva som skjedde ulykkesdagen i august i fjor. Den aller første dagen i barnehagen uten foreldrene til stede.

– Barna skulle spise suppe og fikk beskjed om å sette seg på plassene sine. Ved siden av bordet sto en tralle med rykende varm suppe. Linus klarte å vippe suppebollen mot seg og fikk den varme væsken over hals, arm og bryst.

Personalet i barnehagen var raske med å vrenge av ham klærne og få gutten i kaldt vann. Så varslet de mammaen og ringte etter ambulanse.

Fra Haugesund sykehus ble Linus sendt med luftambulansetil brannskadeavdelingen på Haukeland. De tar imot alvorlige brannskader fra hele landet.

Kroppen forandret seg

Der ble det konstatert at gutten hadde forbrent 18 prosent av kroppen.

Den vesle kroppen var rosa, men så ikke så skadet ut – ennå.

Mamma ringte jobben og sa hun ville være på jobb om noen dager. Så feil hun tok. Først tre måneder senere var hun tilbake.

– I løpet av et til to døgn forandret han seg fremfor øynene våre, forteller pappa Trond Espen McDonald Bygland.

– Gutten hovnet opp, huden forandret seg og forsvant. Snart var hele fremsiden et åpent sår.

PÅ SYKEHUS: De første ukene lå Linus innpakket i bandasjer. Daglig ble han lagt i narkose og bandasjene skiftet. FOTO: PRIVAT

Det viste seg at han hadde andre og tredje grads forbrenning.

De to neste ukene ble Linus lagt i narkose hver eneste dag for å få bandasjene skiftet. Det gikk infeksjon i sårene, og han fikk feber.

Ulykken skippet den vesle gutten så sterkt at han knapt kunne sove. Foreldrene bysset og bar ham dag og natt.

Ble satt tilbake

De aller første dagene var de til stede begge to. De tre søsknene til Linus ble fraktet til Bergen for å hilse på lillebror og se med egne øyne hva som hadde skjedd.

Så fulgte mange uker med pendling. En av foreldrene var hele tiden hos Linus, den andre sørget for at hverdagen gikk i hop hjemme i Haugesund.

Den brannskadede huden grodde langsomt og klødde infernalsk. Helingen var en voldsom tålmodighetsprøve, og den lille gutten var tydelig preget av påkjenningen.

– Vi så veldig raskt at han ble satt tilbake i utvikling. Tvillingbroren Lukas vokste og lærte nytt, Linus stoppet opp og fikk sterk separasjonsangst, sier mamma.

Ettåringen måtte gjennom

FOTBALLFAMILIE: Hjemme hos familien Bygland spiller de gjerne fotball. Linus må gå døgnet rundt med en stram drakt

operasjon for å få transplantert hud til ene armen og flekker på hals og bryst. Fem uker varte sykehusoppholdet.

Fortsatt går Linus døgnet rundt med en trang drakt som dekker skåldingsskaden. Drakten presser flat den nye huden for å gjøre arrene så fine som mulig.

Hver fjerde måned drar de til Bergen for kontroll og tilpasning

av ny drakt. Skaden gjør at Linus må være forsiktig med soling. Foreldrene håper han slipper å korrigere den transplanterte huden med nye operasjoner, slik mange må.

Store konsekvenser

– Jeg hadde aldri forestilt meg at det kunne få så store konsekvenser at et barn «bare» får litt suppe på seg, sier mammaen.

Pappa legger til:

– Det gjør noe med en når du ser barnet ditt bli lagt i narkose hver eneste dag i flere uker. Det er jo dramatisk.

– Når foreldre opplever at barnet deres blir brannskadet, sliter de ofte med skyldfølelse. Linus ble skadet i barnehagen. Hva har det gjort med forholdet til barnehagen?

– Vi måtte ganske raskt ta et

FAKTA

Prosjekt skålding

- Antall skåldingsskader hos små barn er høyt. I 2013 behandlet Haukeland 23 skader, året etter 33. Barn med mer enn fem prosent av kroppen skadet blir henvist til Haukeland.
- Med prosjektet «Forebygging av skåldingsskadar hos små barn» håper man å øke forståelsen for hvorfor og hvordan skåldingsskader hos små barn oppstår. Samtidig vil man undersøke hvilke løsninger og forebyggende tiltak som finnes.
- Prosjektet gjennomføres i samarbeid med Bergen Teknologioverføring (BTO) og Bergen legevakt. Prosjektgruppen består av blant annet av fastlege, helsesøster, jordmor, overlege og sykepleier.
- 23. april arrangeres en nasjonal konferanse i Bergen om skåldingsskader av barn.

Kilde: Brannskadeavdelingen ved Haukeland universitetssykehus

Ti tips til forebygging

1. Unngå varm drikke når du har barnet på fanget.
2. Kopper, kanner, gryter med varmt innhold bør plasseres utenfor barnets rekkevidde.
3. Unngå duk på bordet med små barn til stede. Små barn liker å dra i ting.
4. Plasser vannkoker eller kaffe-trakter på et sikkert sted utenfor rekkevidde for barnet. Vær sikker på at barnet ikke får tak i ledningen.
5. Tøm ut kokt vann som ikke blir brukt fra vannkokeren.
6. Installer vannkraner med

7. Hold alltid barn under oppsikt når det er i nærheten av kraner på kjøkken og badrom. I badekar kan skaden fort bli stor fordi barnet ikke kommer seg unna om det har klart å åpne for varmt vann.
8. Kontrollør alltid temperaturen på badevannet. Barnets hud er tynnere og tåler mindre.
9. Bruk vern rundt varmekilder som komfyr, ovn og peis.
10. Oppbevar fyrstikker og lighter utenfor barnets rekkevidde.

Over skåldingsskaden, men det hindrer ham ikke i å leke med storebror Teodor og pappa Trond Espen.

Tre av fire brannskader er skålding

Brannskadeavdelingen har startet aksjon for å halvere tallet på skåldingsskader blant barn i løpet av fem år.

En varm kopp kaffe, en vannkoker eller en kjele som står på platen og koker. Alt er potensielt farlig, særlig for små barn.

Hos barn er skålding årsak til tre av fire brannskader. De siste fire årene er 114 småbarn behandlet for alvorlige skåldingsskader på Haukeland. Særlig småbarn som nettopp har lært å gå er utsatt.

14 dager på sykehus

I gjennomsnitt krever en skåldingsskade på brannskadeavdelingen 14 dagers sykehusinnleggelse til en døgnpris på 25.000 kroner. Sykehusbehandling av skåldingsskader på Haukeland har altså kostet 10 millioner årlig disse årene. I tillegg kommer utgiftene til etterbehandling, sykepenger til foreldrene og alt det andre skaden fører med seg.

Til Haukeland kommer bare de mest alvorlig skadde. Hvor mange barn som totalt kommer til legevakt og innlegges på sykehus med skader etter skålding, er uvisst.

- Tar samfunnsansvar

- Det er ikke vi i spesialisthelsetjenesten som skal drive forebyggende arbeid, men på bakgrunn av alle skåldingsskadene som skjer, og det samfunnsansvaret vi har, har vi bestemt oss for å gjøre noe, sier avdelingsleder Kari Lybak ved avdeling for plastikkirurgi og brannskade.

Avdelingen har derfor startet prosjektet «Forebygging av skåldingsskader hos små barn». Målet for prosjektet er å halvere tallet på skåldingsskader i løpet av de neste fem årene.

Flere fronter

Senere i april blir det arrangert en konferanse i Bergen med fagfolk, helsesøstre, politikere, kommuneledere og representanter for elektronikkbransjen til stede. Blant innledderne er foreldrene til Linus.

Lybak og kollegene ønsker å sette inn støtet på flere fronter. Både overfor landets helsesøstre, barnehageansatte og elektronikkbransjen. Sistnevnte skal utfordres til å utvikle tryggere produkter.

Lybak håper å få en pilotkommune til å prøve ut hvordan forebygging kan gjøres, for på den måten å lage en modell for resten av landet.

valg om å holde på barnehagen, siden tvillingbroren Lukas har plass samme sted. Heldigvis har personalet vært ærlige og unngått å bagatellisere det hele med kommentarer som «det er slikt som skjer», sier hun.

- Uken etter vi var hjemme fra sykehuset, ble vi enige med barnehagen om å ha et møte der alle fikk snakket ut om det som hadde skjedd og følelsene rundt det hele. Det ble mye tårer, men gjorde godt. Vi fikk måte en måte lagt det bak

oss, sier han.

- Hva har skåldingsulykken gjort med rutinene deres her hjemme?

- Vi har i grunnen alltid vært påpasselige, men er om mulig blitt enda mer forsiktige nå. Linus minner oss dessuten på det. Aua, sier han når vi setter en kaffekopp på bordet. Aua, sier han til varmt badevann.

- Brudd på rutinen

Tone Cathrin Byrkjeland, styrer i Kvala

barnehage, sier plasseringen av suppen inne ved bordet før alle barna satt på stolene sine, var et brudd på rutinene.

- Vi har aldri lagt skjul på hva som skjedde, men tvert imot brukt ulykken til å minne eget personale og kolleger i andre barnehager om hvor viktig det er både å ha rutiner og etterleve dem, sier hun.

Hun berømmer foreldrene for måten de har håndtert ulykken og forholdet til barnehagen.

Er du plaget av hodepine?

Ved hjelp av effektive og nyere behandlingsmetoder tilbyr våre nevrologer behandling av hodepine tilpasset deg og dine plager.

Vi har kort ventetid. Timebestilling på tlf. 55 11 20 00.

Les mer på www.volvat.no.

Ansvarlig lege: Ronald Skjeie.

Volvat Medisinske Senter
Avd. Medisinsk Senter / Legevakt, Laguneveien 9, 5239 Rådal
Avd. Sykehus, Ulriksdal 2, 5009 Bergen

 Volvat
INNGÅR I CAPIO EUROPA

GRATIS MONTERING

til 30. april
ved kjøp over
kr 15.000,-

Gratis befaring/tilbud:
www.kjellsmarkiser.no
815 00 570

kjells markiser
MARKISER PERSIENNER SCREEN INTERIØR
et Hunter Douglas selskap